

Koldingbogen

- ÅRSTAL:** 1999
- FORFATTER:** Poul Dedenroth-Schou
- TITEL:** Industri- og Landbrugsudstillingen i Kolding 1897
- KORT RESUME:** 17.-26.9.1897 i Koldinghus Staldgård.

Industri- og Landbrugsudstillingen i Kolding 1897

Af Poul Dedenroth-Schou

Den 17. – 26. september 1897 afholdtes en Industri- og Landbrugsudstilling i Koldinghus Staldgård.

Sidste halvdel af det 19. århundrede var de store udstillingers tid, "Eventyrets tid" har H. C. Andersen kaldt den efter et besøg på Verdensudstillingen i Paris 1867. Nationale udstillinger kendes tilbage til Paris 1798, og med den industrielle udvikling overalt i Europa fik de fleste lande, heriblandt Danmark, snart deres egne nationale udstillinger. Men det store udstillingsgennembrud kom i 1851, da man i London afholdt den første internationale udstilling 'The Great Exhibition'. Aldrig før havde Verden set noget lignende med den til formålet opførte udstillingsbygning, Crystal Palace, et vidunder i støbejern og glas. Derefter fulgte en række udstillinger, således Paris 1855, 1867, 1878, 1889 (Eiffeltårnet opført som vartegn) og 1900; London 1862; Wien 1873; Philadelphia 1876 og Chicago 1893.

Nationale udstillinger i Danmark afholdtes siden 1810, fra 1830erne i udstillingsbygningen på Charlottenborg. Men 1852 forsøgte man sig – sikkert efter det store forbillede i London året før – at rejse en særlig udstillingsbygning af træ på Christiansborg Ridebane, tegnet af dansk kunstindustris første mand professor G. F. Hetch. Under indtryk af tidens skandinavistiske strømninger arbejdedes desuden for nordiske udstillinger, men

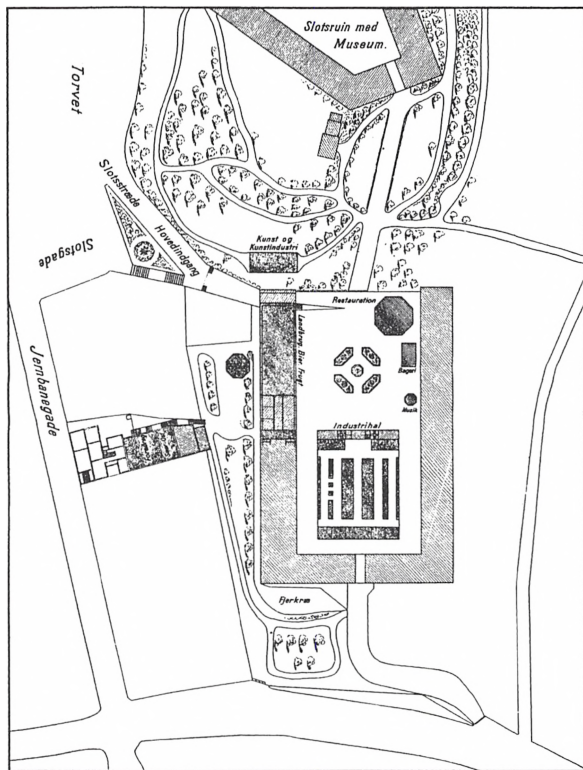
først i 1866 blev tanken realiseret i Stockholm. I 1872 kom turen til København, hvor Industriforeningen åbnede sit nye domicil på grunden mellem den nuværende Rådhusplads og Tivoli, hvor en monumental udstillingsbygning med facade til Vesterbrogade skulle blive rammen om mange store industriudstillinger sidenhen. I 1888 ønskede man i København at markere et flerdobbelt jubilæum med en stor nordisk udstilling, 'Den Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling': Kong Christian 9.s 25-års regeringsjubilæum, Industriforeningens 50-års jubilæum og 100-året for stavnsbåndets ophævelse. Med den unge arkitekt Martin Nyrop i spidsen blev udstillingsområdet udlagt omfattende den nuværende Rådhusplads og grunden ned langs H. C. Andersens Boulevard til grunden, hvor senere Ny Carlsbergs Glyptotek blev bygget. Hele Tivoliområdet var desuden inddraget i udstillingsområdet. Udstillingen blev et højdepunkt for udstillinger i Norden. Et hidtil uhørt byggeri af haller og pavilloner af træ, alle på nær en enkelt tegnet af Martin Nyrop, der senere betroedes at bygge Københavns nye rådhus på udstillingspladsen. Udstillingen formåede på 138 dage at tiltrække mere end 1,3 millioner besøgende.

Også til Kolding nåede udstillingsbevægelsen. 1862 havde Håndværker- og Industriforeningen arrangeret en juleudstilling i Borger-

foreningens lokaler, Helligkorsgade 20, af produkter fra byens håndværkere og fabrikker. 1868, 1871, 1874 og 1878 afholdtes igen juleudstillinger, nu i "Enigheden"s lokaler i Jernbanegade, og en del af byens virksomheder deltog desuden i de nordiske udstillinger i København.

1897 blev så året for den store udstilling i Kolding. Allerede i efteråret 1896 havde man i Industriforeningens bestyrelse indhentet op-

Industri- og Landbrugsudstillingen i Kolding 1897. Situationsplan. Kolding Stadsarkiv.

lysninger om udstillinger i Helsingør, Assens og Fredericia. I januar 1897 vedtog en ekstraordinær generalforsamling et forslag om afholdelse af en industri- og landbrugsudstilling i september 1897. Den 2. februar 1897 afholdtes et møde med en lang række indbudte fra byen og fra oplandet. Efter nogen debat – bl.a. fordi opfordringen til landbruget ikke var udgået gennem landboforeningen – enedes man dog om at stå sammen. Tiden blev foreslået til sidste halvdel af september, men hertil indvendte flere landmænd, at det var for tidligt til at rodfrugter og træfrugter kunne være med på udstillingen. Mens udstillingsforberedelserne påbegyndtes, diskuterede man fortsat tidspunktet, og først den 20. juni accepterede landmændene perioden 17.-26. september. Man ville ikke udstille kreaturer. Fjerkræ skulle udstilles 18.-19. september, biavl 21. september og smør 24.-25. september. Resten af udstillingsgenstandene skulle udstilles i hele perioden.

Ved udgangen af februar udsendtes indbydelse til deltagelse i udstillingen, der skulle afholdes på Koldinghus Staldgård og omliggende plads og omfatte:

1. "Håndværks- og fabriksfrembringelser af egen tilvirkning fra udstillere i Kolding by og de dertil hørende herreder samt de dele af Gørding herred, der formenes at høre til Koldings opland.
 2. Redskaber og produkter samt hjælpemidler vedrørende land-, have- og skovbrug, fjerkræ, fiskeri, jagt, husflid og biavl fra Vejle og Ribe amter.
- Desuden udenfor konkurrence:
3. Genstande fra hele landet, som har særligt

Indgangsportalen for enden af Markdanersgade. Til venstre Børneasylet.

krav på almen interesse som nyheder eller som hjælpemidler for industri etc. (maskiner, værktøjer osv.) uden hensyn til, hvor de er tilvirkede.”

Der meldte sig i alt 394 udstillere, der blev opdelt i en række kategorier. Foruden de professionelle produkter fra håndværk, industri og jordbrug var der en stor afdeling for hus-

flid, 70 meldte sig til denne del af udstillingen. Udstillingens præsident blev byens borgmester, C. P. C. Schjørring. Desuden nedsattes et forretningsudvalg med repræsentanter fra Industriforeningen og fra landbrugets organisationer. Formand for forretningsudvalget blev Industriforeningens formand, møbelfabrikant A. L. Johansen.

Udstillingens hovedbygning i Staldgården, tegnet af arkitekt A. T. Hagerup. Til venstre musiktribunen med Julius Christensens orkester.

Fra udstillingens katalog er hentet dette udsnit af listen over udstillere, som giver et indtryk af udstillingens mangfoldighed og håndværkets og industriens stade i Kolding i 1897. Listen er desuden forsynet med markering af dommerkomiteernes bedømmelse, S for sølv-

medalje, B for bronzemedalje og H for hædrende omtale.

I. Industri

1. Klasse: Øl, mineralvand, punch, cikorie

1. *Aktieselskabet Slotsmøllens Fabrikker*, bajersk-

- og hvidtølsbryggeri samt maltgøreri og isfabrikation, Kolding – diverse (eget udstillingskatalog) – S
2. *C. B. P. Strandby*, (Carlsdals) bryggeri, Kolding – øl og mineralvande – B
 3. *Hotel Kolding*, vinhandel, Kolding – Koldinghuspunchen – B
 4. *Johs. Lauridsen & Co.*, cikoriefabrik, Vejen – cikorie – S
- 2. Klasse: Bogtryk, bogbinderi, papmaché**
5. *Konrad Jørgensen*, bogtrykker, Kolding – bogtrykarbejde – S
 6. *Ernst Carlsen*, bogbinder, Kolding – bøger – H
 7. *S. W. Bruuns Fabrikkers Trykkerier*, Kolding – tryksager og bogbinderi – B (ikke modtaget)
 8. *Jensen & Moesgaard*, skomager og murer, Vamdrup – Papmaché-dekorationsgenstande
- 3. Klasse: Malerarbejde, rullegardiner, fernisser m.m.**
9. *Chr. B. Olsen*, malermester, Kolding – møbler og skilte
 10. *N. Madsen*, malermester, Kolding – rullegardiner og skilte – H
 11. *A. D. Burchardt*, malermester, Kolding – lak-fernisser
 12. *N. P. Lind*, malermester, Skanderup – marmorering m.m.
- 4. Klasse: Støbearbejde, pengeskabe, maskiner, pumper m.m.**
13. *Leneth & Søn*, jernstøbere, Kolding – kakkelovne – S
 14. *J. O. Brandorff*, købmand, Kolding – støbegods
 15. *Andreas Olsen*, smed, Kolding – pengeskabe – S
 16. *R. Madsen*, maskinbygger, Kolding – landbrugsmaskiner – B
 17. *Jørgen Christensen*, maskinbygger, Harthe – landbrugsmaskiner – B
 18. *Ole Sørensen & Co.*, maskinbyggere, Kolding – landbrugsmaskiner
 19. *W. Langreuters Efterflgr*, Kolding – landbrugsmaskiner
 20. *Aktieselskabet Konstantin Hansen & Schrøder*, maskinfabrik og jernstøberi, Kolding – S
 21. *Jens Jensen*, vandværksbestyrer, Kolding – flutometer – S
 22. *Knud Nielsen*, pumpemager, Påby – pumper – B
 392. *Hoffmeyer & Werdelin*, ingeniører, København – en båndsav
- 5. Klasse: Snedkerarbejde, Bødkerarbejde m.m.**
23. *A. L. Johansen & Søn*, møbelfabrik, Kolding – møbler – S
 24. *J. J. Jessen*, snedkermester, Kolding – møbler – H
 25. *H. Frederiksen*, snedkermester, Kolding – døre og vinduer
 26. *A. H. Andersen*, snedkermester, Vamdrup – et skrivebord – H
 27. *J. Jensen*, snedker, Kolding – et sølvskab – H
 28. *Chr. Christiansen*, sav- og høvleværk, Holsted – dørgericht og panel – H
 29. *H. Munck*, bødker, Ågård – en flødetønne
 30. *H. Petersen*, bødker, Kolding – bødkerarbejde – H

31. *N. Petersen*, bødker, Kolding – smørtræer
32. *H. Sønnichsen*, bødker, Kolding – bødkerarbejde – S
33. *P. Christensen*, drejer, Holsted – 6 spinderokke – H
34. *L. Jørgensen*, drejer, Kolding – drejerarbejde – B
35. *P. Laursen*, drejer, Kolding – trædrejearbejde – B
36. *N. Christensen*, møllebygger, Askov – patentklemhager anvendt på høvlebænke og skruestikker – H
387. *Chr. Kold*, snedker, Kolding – persiener – B

6. Klasse: Fotografi, lithografi og stentryk

37. *M. A. Caprani*, fotograf, Kolding – fotografier – S
38. *A. Hoffgaard*, fotograf, Kolding – fotografier – S
39. *Chr. Bech*, fotograf, Kolding – fotografier – H
40. *J. C. Neuhausens* lithografiske Etablissement, Kolding – tryksager – B
41. *P. Grüns Stentrykkeri*, Kolding – tryksager – B

7. Klasse: Cementarbejder, gibsortnamenter, teglværksarbejder, rørvæv m.m.

42. *H. C. Vinther*, købmand, Kolding – cementtagsten, tagpap, rørvæv
43. *J. O. Brandorff*, købmand, Kolding – kloakrør m.m.
44. *Samme* – faltagsten
45. *J. A. Hansen*, fabrikant, Kolding – teglværksfabrikata – S
46. *S. L. Gynther*, murermester, Kolding – rørvæv og isolering – H

47. *Morten Nielsen*, murermester, Kolding – gibs- og cementstøberi – B
48. *E. Jensen*, bygmester, Gejsing – monumenter af cement
49. *Evers & Co.*, fabrikanter, København, ved Anton Simonsen, Kolding – tagpap
50. *C. Nielsen*, stukkatør, Kolding – kopierede antikviteter

8. Klasse: Beklædning, broderi, tøj, påmalede genstande, pelsvarer og malede sofa-puder

51. *L. Marcus*, bundtmager, Kolding – pelsvarer og uniformshuer – B
52. *Chr. Hansen*, bundtmager, Kolding – pelsvarer m.m. – S
53. *Sloth Christensen*, købmand, Kolding – drengehabitter – B
54. *H. Petersen*, skræddermester, Kolding – beklædning – S
55. *H. Jønsson*, skræddermester, Kolding – beklædning
56. *Karen Olsen*, syerske, Kolding – tøj og tegninger
57. *H. Petersen*, syerske, Kolding – en kåbe
58. *Chr. Lohmann*, købmand, Kolding – broderi – S
59. *M. Andrup*, malersvend, Kolding – bemalede sofapuder

9. Klasse: Fodtøj, seletøj, smørelse m.m.

60. *C. A. Petersen*, skomager, Kolding – fodtøj – B
61. *Carl Nielsen*, skomager, Kolding – fodtøj – S
62. *J. A. Jepsen*, skomager, St. Andst – fodtøj – H
63. *P. H. Nielsen*, sadelmager, St. Andst – seletøj

64. *S. J. Sørensen*, sadelmager, Agtrup – smørelse – H
 65. *Th. Nielsen Kruuse*, klodsemager, Kolding – fodtøj – B
 66. *Martin Broch*, garver, Kolding – huder og garvet læder – B

10. Klasse: Rebslager- og sejlmagerarbejde

67. *N. P. Andersen*, rebslager, Kolding – rebslagerarbejde
 68. *H. B. Hansen*, sejlmager, Kolding – sejlmagerarbejde

11. Klasse: Blikkenslager-, kobbersmed- og nålemagerarbejde

69. *Th. Dohm*, blikkenslager, Kolding – blikkenslagerarbejde
 70. *A. Andersen*, blikkenslager, Ågård – spande og sier – H
 71. *Johannes Brandt*, kobbersmed, Kolding – badeovn m.m. – S
 72. *H. C. Hansen*, nålemager, Kolding – nålemagerarbejde – S

12. Klasse: Kaner, børnevogne, færdselsvogne, cykler og plove

73. *Jørgen Hansen*, smedemester, Kolding – en vogn og hestebeslag – B
 74. *Georg Møller*, smedemester, Kolding – en umalet landauer – S
 75. *M. Jørgensen*, smedemester, St. Andst – en kane – H
 76. *K. Johansen*, smedemester, St. Andst – en barnevogn – H
 77. *L. P. Gregersen*, smedemester, Vamdrup – en plov – B
 78. *K. B. Schou*, vognfabrikant, Nørre Bjert –

to vogne – H

79. *A. N. Schmidt*, smedemester, Vamdrup – en plov – S
 80. *Kolding Vognfabrik*, Kolding – tre vogne – S
 81. *Brdr. Christensen*, købmænd, Kolding – cykler og cykeldele
 82. *R. Michaelsen*, købmand, Kolding – cykler og cykeldele

13. Klasse: Guldsmedarbejde, briller, ætset glas

83. *Henrik Hansen*, maler og glasgravør, Hejls – ætset glas – S
 84. *Cornelius Traberg*, guldsmed, Kolding – guldsmedarbejde – S
 85. *Frk. Amalie Jørgensen*, guldsmed, Kolding – guldsmedarbejde – S
 86. *A. Huusom*, urmager, Kolding – briller og desl. – S

14. Klasse: Skibsmodeller og tegninger samt tegninger og modeller fra Teknisk Skole

87. *J. Chr. Christensen*, skibsbygger, Kolding – tegning og model
 88. *H. J. Hansen*, bygningskonduktør, Kolding – et lille hus
 89. *Teknisk Skole*, Kolding – tegninger og modeller – S

15. Klasse: Vævearbejde

90. *J. A. Jensen*, væver, Vonsild – drejler osv. – S
 91. *C. J. Boesen*, farver, Kolding – tæppetøj, klæde m.m. – B

16. Klasse: Tobaksfabrikata

92. *S. W. Bruuns Fabrikker*, Kolding – tobak og cigarer – S

17. Klasse: Sæber og parfumer

93. *Kaalunds Sæbefabrik*, Kolding – sæber og parfumer – S

Udenfor klasserne

Kolding Andels Svineslagteri – slagteriprodukter

II. Husflid

1. Klasse: Arbejder i træ, pap, læder m.m.

2. Klasse: Vævede og broderede genstande, håndarbejder m.m.

III. Landbrug og havebrug

1. Klasse: Korn og frø

2. Klasse: Blomster og potteplanter

3. Klasse: Frugt, konserves, frugtvine, frugttræer og planteskoleartikler

4. Klasse: Roer og køkkenurter

IV. Jagt og fiskeri

V. Biavlsudstillingen

1. Klasse: Levende bier

2. Klasse: Råprodukter

3. Klasse: Biavlsredskaber

4. Klasse: Kunstprodukter

VI. Fjerkræ

A. Høns

B. Kalkuner

C. Gæs og ænder

D. Duer

E. Redskaber

F. Fugle

Alle deltagende udstillere modtog et diplom tegnet af arkitekt Hagerup og kunstmaler S. Clod Svensson. Desuden skulle dommerkomiteer for de forskellige udstillingsklasser uddele sølv- og bronzemedaljer.

For at gøre reklame for udstillingen vedtog man at udsende et katalog i 4000 eksemplarer og at fremstille 500 plakater, hvoraf 50 skulle ophænges på jernbanestationer i Vejle og Ribe amter samt på Vestfyn. Endelig ville man trykke 1000 påklæbningsmærker til breve. Forretningsudvalget vedtog den 31. august at afholde pressefrokost på åbningsdagen med efterfølgende besøg i udstillingen. Men allerede dagen efter vedtog man efter samråd med redaktør Enevold Sørensen (Kolding Folkeblad) at erstatte den planlagte pressefrokost med en pressemiddag på åbningsdagen, "da dette formentlig i flere retninger ville være heldigere". Redaktøren kendte åbenbart sine kolleger!

Den 23. juli godkendte forretningsudvalget tegninger og beskrivelser for udstillingsbygningerne, udarbejdet af arkitekt A. T. Hagerup. Bygningerne skulle opføres under Hagerups ledelse; hovedbygningen skulle stå færdig 1. september, de øvrige den 10. september. Udstillernes forberedende arbejder skulle være færdige 12. september, og alle genstande på plads den 15. september om aftenen. Til udstillingen ydede Kolding by en garanti på 1000 kr. Staten ydede en garanti på 700 kr. og et tilskud på 300 kr. til kunstindustriudstillingen. Hovedbygningen alene ville koste 7500 kr., mens musikpavillon og æresport ville koste 1550 kr.; kunstindustribygningen skulle opføres af udvalget udenfor det egentlige budget.

Udstillingen skulle åbne med en højtidelighed den 17. september kl. 15.00. De fleste udstillingsdage skulle der være åbent fra 10 til 23, på bedømmelsesdagen skulle dog først åbnes kl. 13, og onsdag og torsdag skulle lukkes kl. 18. Den lange daglige åbningstid var betinget

af, at udstillingshallerne var elektrisk oplyst. Slotsmøllens nyligt installerede elektricitetsværk leverede strømmen, som også oplyste festpladsen foran hovedbygningen. Adgangspriserne til udstillingsområdet fastsattes til: voksne 50 øre, børn 25 øre, partoutkort 2 kr.

Husflidsudstillingen i hovedbygningen.

Adgang til Kunstindustriudstillingen og tårnene fastsattes til hhv. 25 og 10 øre.

Foran indkørselen til Staldgården var rejst "en maurisk port, skinnende med mange stærke farver og gyldne kupler". Gennem den fik man adgang til udstillingsområdet i Staldgården. På gårdspladsens vestlige halvdel var anlagt et lille haveanlæg med springvand. Desuden var opført en musiktribune, hvorfra byens musikdirektør Julius Christensen og hans 12 mands orkester daglig leverede musikalsk underholdning. Orkestret reduceredes dog med fire strygere, når disse skulle spille ved de to officielle middage på Hotel Kolding, henholdsvis på åbningsdagen for pressen og på bedømmelsesdagen for dommerne. På gårdspladsens østlige halvdel var opført hovedbygningen, Industrihallen, der var ca. 33 meter lang og ca. 40 meter bred, malet i lette, lyse farver. I midten var der ca. 12 meter til loftet. Hallen var forsynet med store ovenlys og blev som ovenfor nævnt oplyst elektrisk om aftenen. Ved hallens indgangsparti var opført to ca. 20 meter høje tårne, der var forbundet med en åben forbindelsesbro, "hvorfra publikum vil kunne nyde den udmærkede udsigt til alle sider, over byen og fjorden, til Fyn og ned over det rige landskab til Skamlingsvolden". Til den modsatte side lå Koldinghus slotsruin.

I hovedhallen viste Koldings industri og håndværk sin formåen. En række citater hentet fra den samtidige presse karakteriserer de førende industrivirksomheder i Kolding:

– Slotsmøllens Fabrikker. "Som på alle andre udstillinger således indtager også her øllet en imponerende plads. Det er 'Slotsmøllens Fabrikker', som møder med et vældigt Eiffel-

tårn – en miniature – sammensat af lutter ølflasker". Opstillingen var i sandhed imponerende med sine ca. 10 meter i højden. "Øllet fra Slotsmøllens bryggeri har vundet indgang selv i hovedstaden og går i rang med de fine sydtyske sorter".

– A. L. Johansens Møbelfabrik. Udstillede en tre værelses lejlighed: soveværelse i mahogni, spisestuen i eg og dagligstuen i nøddetræs rokokko. "Smukke møbler fra A. L. Johansen, den bekendte fabrikant, hvis varer efterspørges hele Danmark over". "Johansens møbelfabrik monterer landets badhoteller fra Øresund til Vesterhav".

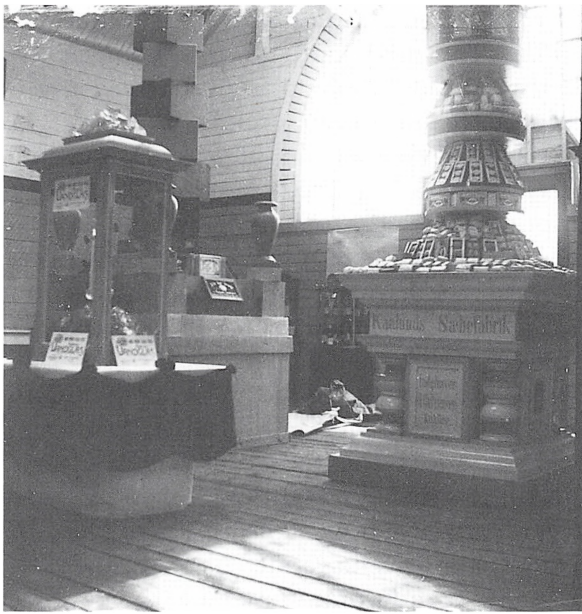
– Konstantin Hansen & Schrøders Maskinfabrik "har et godt navn ved jyske og fynske mejerianlæg".

– S. W. Bruuns Tobaksfabrik "sender sin skrå og røgtobak vide om land".

– Kaalunds Sæbefabrik "virker stærkt i den almene renligheds tjeneste" og viste "en original udstilling i form af en kopi af mindestøtten på Skamlingsbanken".

Desuden udstilledes husflid i hovedhallens nordre langside.

I Ridehuset i Staldgårdens sydlænge var placeret udstillingen om skov- og havebrug, af landbrugsprodukter og -redskaber. Gennem længens midterpoterne kunne man komme ned i Industriforeningens have, som fra Staldgården skrånede ned mod teaterbygningen. I haven var fjerkræudstillingen arrangeret. "I alt er der til denne udstilling anmeldt ca. 100 numre italienske, spanske, franske, asiatiske og amerikanske racer; desuden ænder, gæs, kalkuner, hønsegårdes udrukningsmaskiner og alt, hvad der ellers hører med til en fjer-

Kaalunds Sæbefabrik. Opstilling af produkter. I baggrunden sæbekasser opstillet som Skamlingsbankestøtten.

kræudstilling. Endelig savner man selvfølgelig ikke de nyttige husdyr: kaninerne. Det er "Foreningen til Kaninavlens Fremme i Danmark", som møder op med nogle særlig smukke kaninracer."

Fra Industriforeningens have kunne man begive sig ind i Teatersalen, hvor smørret var at finde. Det var de jyske mejerier, "som her ville give prøver på deres anerkendte produkter, som have skabt Danmark et ry på verdensmarkedet, der er millioner værd for landet."

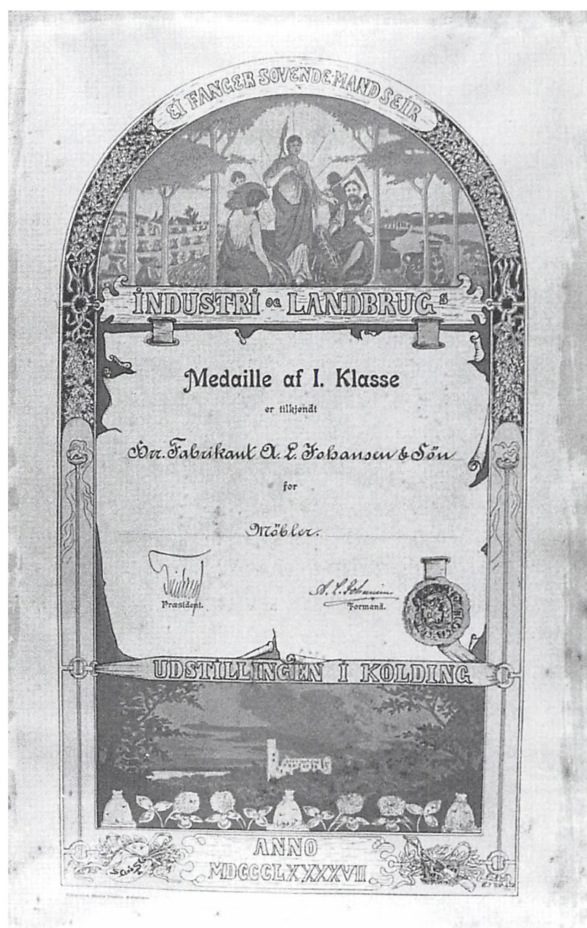
Udstillingen i Kolding havde selvfølgelig som andre udstillinger også sin kunstafdeling. Et bindingsværkshus til kunst og kunstindustri var opført i voldgraven umiddelbart vest for

Staldgårdens sydlige længe. Her havde Kunstindustrimuseets direktør Pietro Krohn, som havde meget gode forbindelser med Koldinghusmuseets bestyrelse, arrangeret en udstilling af Kunstindustrimuseets genstande sammen med smedjærnsarbejder fra kunstsmedemester Doberck, porcelæn fra Den Kgl. Porcelainsfabrik, keramik fra H. A. Kähler i Næstved og bogbinderarbejder af Anker Kyster, København. Endelig havde publikum naturligvis adgang til Koldinghusmuseets lokaler i nordfløjens stueetage, hvor de første museumsinteriører var at se.

Industri- og Landbrugsudstillingen blev en succes trods dårligt vejr i starten. Den forlængedes endda med to dage. Da regnskabet blev gjort op, havde mange mennesker besøgt udstillingen. Et samlet besøgstal kendes ikke, men Museet på Koldinghus, der gav gratis adgang i udstillingsperioden, noterede 10.000 besøgende mellem 17.9. og 28.9. De samlede

Sølvmedalje tildelt smedemester A. N. Schmidt, Vamdrup. Schmidt har forsynet medaljen med øsken og båret den ved festlige lejligheder. Museet på Koldinghus.

Udstillingens æresdiplom, udstedt til fabrikant A. L. Johansen, Kolding.

omkostninger løb op i ca. 26.000 kr. Under skuddet blev, når de offentlige garantier var udbetalt, opgjort til ca. 1400 kr., som efterfølgende opkrævedes hos de offentlige og private garanter. Arrangørerne kunne således gøre rent bord efter sig og svare alle sit.

For pengene havde Kolding oplevet en udstilling, der med "Aftenposten"s korrespondents ord var "... en stor og efter provinsforhold at dømmes imponerende udstilling ...", en udstilling der tæt på århundredets slutning på en gang så bagud og fremad. Samme korrespondent, Viggo Schjørring, en søn af borgmester C. P. C. Schjørring, havde ved udstillingens start karakteriseret Kolding med ordene: "Blandt Danmarks provinsbyer indtager Kolding uimodsagt en fremskudt plads. Den blomstrende jyske grænseby er kendt for sin foretagsomhed, sin fremskridtslyst, sit frugtbare og rige opland og frem for alt for en naturskønhed, der ikke kendes ret mange steder i Danmark. Kolding er en dristig handelsby med en stor og velhavende købmandsstand og byen er bekendt for at være en af de bedst administrerede i landet. Overalt, hvor det gælder om at indføre kommunale fremskridt, kan man være sikker på at finde Kolding i første række. Den er kort sagt af en provinsby at være ubetinget en af vore smukkeste, mest moderne og reformivrige".